

70933/7

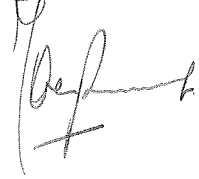
G E M E E N T E H A R E N K A R S P E L

TOELICHTING, behorende bij het uitbreidings-
plan in hoofdzaken.
Herziening 1965.

GEMEENTE HARENKARSPEL	
INGEK.	_____
in B. en W. dd. 4 JUNI 1965	_____
in RAAD dd. 29 JULI 1965	_____

Behoort bij besluit van
de Raad van de Gemeente
Harenkarspel
van 29 JULI 1965

Mij bekend,
De secretaris,

Bureau Froger Delft.
Typ : 30 - 9 - 63.
Gew : 7 - 2 - 64.
Gew : 4 - 5 - 65.

GEMEENTE HARENKARSPEL.

TOELICHTING, behorende bij het uitbreidingsplan in hoofdzaken.
Herziening 1965.

Toelichting.

De herziening van het uitbreidingsplan in hoofdzaken voor de gemeente Harenkarspel is nodig geworden doordat de ruilverkaveling op het grondgebied van de gemeente tal van wijzigingen heeft veroorzaakt in het beloop van wegen en waterlopen.

Ligging.

De Noord-Hollandse gemeente Harenkarspel, gelegen in het Geestmerambacht, dat een onderdeel vormt van West-Friesland, wordt begrensd door de gemeenten Schagen, Barsingerhorn, Oude Niedorp, Heerhugowaard, Langedijk, Warmenhuizen en St. Maarten. De gemeente Harenkarspel ligt afzijdig van het rijkswegennet en wordt slechts in het uiterste zuid-oosten doorsneden door de provinciale weg van Alkmaar naar Den Oever. De enkelsporige spoorlijn van Alkmaar naar Den Helder snijdt op verschillende plaatsen de oostelijke gemeentegrens. Er zijn echter geen halten en evenmin aftaksporen voor goederenvervoer. Langs en nabij de zuidelijke gemeentegrens bevindt zich het kanaal Omval - Kolhorn, geschikt voor de vaart met schepen tot 600 ton.

De bodem (Zie globale bodemkaart bijlage 1).

De bodem van Harenkarspel bestaat voor het grootste deel uit oude zeekleigronden welke kalkrijk en kalkhoudend en ondiep humeus zijn. Deze gronden, aaneengesloten in het noorden en oosten van de gemeente bestaan uit sterk kleilig zand en sterk zandige klei (54), afgewisseld met matig zandige en lichte klei (55), terwijl een tweetal lobben in de polder Woudmeer onder Kerkbuurt, de Kalverdijklaan en een strook in het uiterste westen, dezelfde samenstelling bezitten.

De naaste omgeving van Tuitjehorn, van Dirkshorn, van Oosterdijk, alsmede het grootste deel van de Speketerspolder zijn jonge zeekleigronden welke uit kalkrijke en kalkhoudende, humus arme en ondiep humeuze aflopende of homogene matig zandige en lichte klei op matig zware klei bestaan (15).

Ten zuiden van Waarland komt venige en humusrijke klei en zandige klei voor, (83) ten oosten daarbij sluit aan jonge zandige zeeklei, die ondiep kalkarm, ondiep humusrijk tot weinig, en complex met aflopende profielen met zwaardere ondergrond is (28). Ten zuiden van het kanaal Omval - Kolhorn bestaat de bodem uit oude zeeklei (sterk kleilig zand en sterk zandige klei (54).

De bevolking.

De verdeling van de bevolking over de verschillende buurtschappen was naar de gegevens van het C.B.S. in 1947 en 1960 als volgt:

Buurtschap	1947	1960	afneming	groei	afn. %	groei %
Harenkarspel (Kerkbuurt)	183	230		47		25,6
Dirkshorn	567	566	1		0,2	
Tuitjehorn	538	634		96		17,8
Kalverdijk	494	469	25		5	
Oosterdijk	99	99				
Verspreide huizen Schagerwaard	254	226	28		11	
Verspreide h. Niedorperverlaat	156	191		35		22,5
Waarlandspolder + ov.verspr.h.	1387	-		} 225		} 16,2
Slootwaardpolder + ov.verspr,h	-	1612				
Woonschip	1		1			
Totaal	3679	4027		348		11

Het administratieve centrum Dirkshorn en het aangrenzende Oosterdijk bleven stabiel. Kerkbuurt en Tuitjehorn vertonen flinke groei. Kalverdijk vertoont enige achteruitgang evenals de Schagerwaard. Toeneming valt te constateren in het overige gedeelte van de gemeente, hetgeen vooral het geval is in de Slootwaardpolder rondom Waarland.

De samenstelling van de bevolking, verdeeld naar leeftijdsgroepen en geslacht was in 1947 en 1960 aldus:

	1947				1960			
	M	V	T	% T	M	V	T	% T.
0 -14j.	649	619	1268	34.5	752	716	1468	36,7
15-64j.	1172	1002	2174	59.2	1186	1017	2203	54,7
65-e.o.	128	109	237	6.4	198	158	356	8,8
	3679				4027			

Er is een ~~toeneming~~ van het aantal jeugdigen beneden 15 jaar en van het aantal ouderen boven de 65 jaar. Een meer gedifferentieerd beeld geven van de bevolkingspyramiden in de bijlagen 2, 3 en 4, waarin de opbouw van de bevolking is weergegeven naar leeftijd en geslacht, respectievelijk in 1947 en 1960. Daarbij is bovendien in bijlage 3 en 4 onderscheid gemaakt tussen de autochtone en de allochtone bevolking. Opmerkelijk is, dat in vrijwel alle leeftijdsklassen het aantal vrouwen minder is dan het aantal mannen. Dit verschijnsel spreekt nog sterker indien alleen op het autochtone deel van de bevolking wordt gelet. Boven de leeftijd van 25 jaar overheersen bij de vrouwen de allochtonen. Dit verschijnsel hangt waarschijnlijk samen met het ontbreken van op vrouwen gerichte werkgelegenheid. ~~Bij het schatten van de toekomstige omvang van de bevolking wordt aangenomen dat geen beduidende verstoringen in de tot dusverre geconstateerde ontwikkeling zullen optreden.~~ Door middel van extrapolatie van de lijn, die in bijlage 6 de groei van de bevolking weergeeft kan worden afgeleid, dat de gemeente in 1973 ca. 4200 inwoners zal tellen en in 1983 ruim 4300 inwoners. Deze bevolkingsgroei zal voornamelijk worden opgevangen in de buurtschappen Tuitjehorn en Waarland.

De beroepsbevolking.

De samenstelling van de beroepsbevolking was in 1947 en 1960 als volgt : (zie ook bijlage 5A).

	1947				1960			
	M	V	tot	%tot	M	V	tot	%tot
landbouw + visserij	831	47	878	64	625	9	634	46,9
nijverheid	160	12	172	12,5	303	25	328	24,3
handel + verkeer	123	34	157	11,4	134	27	161	11,9
overige beroepen	60	108	168	12,1	108	122	230	17
	<hr/>				<hr/>			
	1174	201	1375		1170	183	1353	

Zowel absoluut als relatief is de beroepsbevolking afgenomen. Uitgedrukt in een percentage van de totale bevolking bedroeg deze in 1947, 37,4% en in 1960 33,6%. Indien echter dit percentage wordt uitgedrukt in de leeftijdsklasse van 15 - 65 jaar, dan is het verschil minder, nl. 63% in 1947 en 61,5% in 1960. Een rol bij het afnemen van het percentage van de beroepsbevolking speelt dus de toeneming van het aantal jeugdigen en het aantal ouderen. Voorts heeft een belangrijke afneming van het aantal in de landbouw werkzame personen (244 p) de toeneming bij de overige beroepsgroepen (222 p.) overtroffen, en wel in die mate, dat thans de niet agrarisch werkzame beroepsbevolking, de in de landbouw werkzame bevolking overtreft. (bijlage 5 b). De afneming van het aantal agrarisch werkzame personen is een algemeen landelijk verschijnsel. De voortschrijdende intensivering van de landbouw door het verder overschakelen op tuinbouw doet voor de toekomst echter geen scherpe daling van het absolute aantal agrariërs verwachten. Wel dient er rekening mee gehouden te worden, dat de relatieve positie van de landbouw tegenover de andere beroepen zal verzwakken.

Woonforensen.

In 1947 en in 1960 was de verdeling van het aantal woonforensen over de verschillende beroepsgroepen als volgt (zie ook bijlage 5c):

Beroepsgroep	1947			1960		
	M	V	T	M	V	T
Landbouwvisserij	26		26	29		29
nijverheid	33	3	36	137	20	157
(waarvan bouwnijv.)	(5)		(5)	(33)	(1)	(34)
overige beroepen	22	6	28	50	43	93
	<hr/>			<hr/>		
	81	9	90	216	63	279

In 1947 was 6,6% van het totaal aantal arbeidskrachten woonforens, in 1960 was dit percentage gestegen tot 20,6%. Indien de arbeidskrachten en de forensen in de landbouw buiten beschouwing worden gelaten bedroeg het percentage woonforensen in de overige beroepen in 1947 uitgedrukt in alle arbeidskrachten in die overige beroepen 12,9%, terwijl dit in 1960 was gestegen tot 34,6 %.

Meer dan een derde van de niet-agrarische beroepsbevolking werkt dus buiten Harenkarspel. De voornaamste werkgemeenten zijn Langedijk (61 personen), Alkmaar (34 personen) en Velsen (50 personen).

Er is ook een grote toeneming van de niet-dagelijks buiten de woongemeente werkzame personen.

1947 :	M	V	T	1960:	M	V	T
	16	12	28		117	4	121

De betrekkelijk afzijdige ligging van de gemeente Harenkarspel maakt het aldaar alsnog ontstaan van een industriële ontwikkeling niet waarschijnlijk.

In de toekomst kan derhalve verwacht worden, dat bij een toenemend overschot aan arbeidskrachten het forensisme nog zal toenemen. In hoeverre hierbij van een tijdelijk verschijnsel sprake zal zijn, in die zin, dat inplaats van het forensisme een verhoogd vertrek zal ontstaan, is nog niet te overzien.

Het toenemen van het forensisme over lange afstanden is een landelijk verschijnsel. Tegenover de voordelen van het wonen bij het werk stellen vele forensen immers de voordelen van het wonen in de oude omgeving buiten de stedelijke samenballingen. Voor de gemeente Harenkarspel zal de voorkeur van een aantal forensen voor de oude woonplaats overigens slechts resulteren in een bescheiden groei. Het agrarische karakter van deze gemeente zal door de relatieve verzwakking van de landbouw als bestaansbron voor de bevolking niet in ernstige mate worden aangetast.

Het plan.

De bestemmingen in het uitbreidingsplan in hoofdzaken zijn voornamelijk gebaseerd op de eisen van de verschillende soorten van agrarische bedrijven. Voor het weidegebied in de Schagerwaard worden hogere eisen gesteld aan bouwperceel en bebouwing dan in het tuinbouwgebied in de rest van de gemeente.

Als een onontkoombaar uitvloeisel van de huidige opvattingen inzake de agrarische bedrijfsuitoefening kan worden gezien de tendens om de bedrijfsgebouwen te stichten op de, na de ruilverkaveling over het algemeen aaneengesloten en goed bereikbare, kavels.

Als tegenwicht tegen de verspreide bebouwing dient, met name nabij Waarland, gestreefd te worden naar het uitbouwen van het dorp op systematische wijze.

Te dien einde is een gebied aangewezen voor toekomstige dorpsuitbreiding, alwaar een nadere detaillering van de bestemmingen wordt voorbereid.

Bij de veranderingen in de agrarische wereld behoort ook het in grote mate voorkomen van gespecialiseerde ondernemingen, als loonwerkers, reparatiebedrijven voor werktuigen, in de verklaring bij dit plan gedefinieerd als landbouwtechnische hulpbedrijven. Hoewel er naar zal worden gestreefd deze bedrijven, vooral indien ze een ambachtelijk karakter hebben (reparatiebedrijven), te concentreren op een drietal plaatsen die in het plan zijn bestemd voor "handel en ambacht" moet met uitzonderingen rekening worden gehouden.

Door middel van de ontheffing van de bepalingen voor de bestemming agrarisch gebruik II, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten kan dan een oplossing worden gevonden.

De toenemende betekenis van de recreatie nabij het dorp Dirksborn is aanleiding geweest om een tweetal terreinen aldaar tot kampeerterrein te bestemmen. Het uitbreidingsplan geeft hier de mogelijkheid tot het stichten van enige bebouwing, waarbij voorts nog moet worden voldaan aan een aantal buiten dit plan staande verordeningen.